

PARTIERNA & KONSUMENTPOLITIKEN

SÅ TYCKER PARTIERNA INFÖR RIKSDAGSVALET 2018

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	3
Konsumentens rättigheter	4
Livsmedel	19
Digitala tjänster	28
Finansiella tjänster	33
Ytterligare lösningar	43

INLEDNING

En stark konsumentpolitik är en fråga om rättvisa, demokrati och en hållbar utveckling. För att främja en sådan politik har Sveriges Konsumenter tagit fram 46 lösningar på konsumentnära frågor som bör behandlas av politiken. Inför riksdagsvalet 2018 har vi låtit alla åtta riksdagspartier ta ställning till ett urval av våra lösningar.

Dagens konsumenter rör sig på en allt mer komplex, svärgenomtränglig och global marknad med många fallor, många svåra och ibland omöjliga val. Därför behövs en stark konsumentpolitik. Det handlar om att värna konsumenterna i en alltmer digitaliserad värld, skydda mot farliga produkter, oseriösa försäljare, oseriösa avtal, vilseledande rådgivning och information. Men också att underlätta för medvetna och hållbara val. Sveriges tio miljoner konsumenter är beroende av styrmedel, lagar och tillsyn som tar sin utgångspunkt från konsumenternas behov och möjligheter och som inte leder till ökade klyftor mellan olika grupper.

Så var står partierna i detta viktiga arbete? I vår enkät har de fått ta ställning till våra förslag på konsumentpolitiska lösningar genom att svara:

JA, vi instämmer

Vi instämmer delvis

NEJ, vi instämmer inte

Genom detta hoppas vi tydliggöra några centrala frågor för landets konsumenter och kunna ge guidning för såväl politiker som väljare.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

En stark konsumentpolitik är nödvändig för att marknaden ska fungera. Idag gör marknadsmisslyckanden, systemfel och brist på information att konsumenten ofta hamnar i underläge gentemot företagen. För att uppnå en väl fungerande marknad och en hållbar utveckling måste konsumentens rättigheter och möjlighet att göra välinformerade val stärkas.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Stärk konsumenters lagliga rätt att reklamera varor med ursprungligt fel. Den är idag tre år men från sex månader råder omvänd bevisbörda – konsumenten ska bevisa att hen inte själv orsakat felet. Den tiden bör utökas till den fulla reklamationstiden, alltså tre år.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi anser att tiden bör utökas från de sex månader som gäller idag till ett år, vi har dock inte tagit ställning till om den bör utökas till att motsvara den fulla reklamationstiden.

C: Centerpartiet vill utöka den lagstadgade konsumenträtten så att företag ska bevisa ursprungliga fel i upp till ett år i stället för dagens sex månader. För att stödja återanvändning och vidareförsäljning av produkter som den enskilda inte längre behöver vill vi att reklamationsrätten ska följa en vara i stället för att stanna hos den ursprungliga köparen.

L: Vi ställer oss positiva till att utöka tidsfristen, men det riskerar samtidigt att driva upp kostnaderna på produkterna för konsumenterna.

KD: Den här tidsperioden behöver utökas till konsumentens fördel, vi vill dock utreda detta innan vi sätter ner foten för hur lång tid.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Stärk konsumentvägledningen genom riktade stöd till kommuner som erbjuder konsumentverksamhet med personliga möten och utför utåtriktade, förebyggande arbete på skolor och arbetsplatser.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vänsterpartiet vill utreda möjligheten att göra det obligatoriskt att erbjuda konsumentvägledning i kommunerna. Skulle det ske en lagändring kommer staten behöva ge riktat stöd för det.

C: Centerpartiet vill att målet för konsumentpolitiken ska vara att konsumenten ska ha makt och möjlighet att göra aktiva val och att regelverket ska underlätta för det. Snarare än att rikta särskilda stöd till kommuner för reaktiva åtgärder vill vi stärka konsumenten genom att hålla hen informerad och öka möjligheterna att agera proaktivt.

L: Alla konsumenter behöver god tillgång till konsumentvägledning av hög kvalitet. Utåtriktad verksamhet är därför viktig. Hur detta organiseras lokalt kan variera efter förutsättningarna.

SD: Den ekonomiska rådgivning och hjälp som kommuner ger bör stärkas och utvecklas. Det bör dock fortfarande vara en kommunal fråga och vi vill inte begränsa det kommunala självstyret.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Inför krav på skriftliga avtal vid hantverkstjänster över ett visst minimibelopp.

	
	
	

Kommentarer:

MP: Vi har också uppmärksammat detta problem men har inte tagit ställning till om det är skriftliga avtal som är lösningen.

C: Skriftliga avtal kan vara mycket bra och att lättare få hjälp eller stöd till underlag för detta vore bra. Dock bör det fortfarande stå parterna fritt huruvida de ska ha ett skriftligt avtal eller inte. Införandet av ROT och RUT har medverkat till att tidigare svarta tjänster blivit vita och detta stärker konsumentmakten. Genom att utöka HUS-avdraget och på sikt återställa ROT, hejdar vi en återgång till den tidigare situationen där konsumenterna var i händerna på oseriösa hantverkare.

L: En översyn av reglerna om tolkningsföreträde kan vara en möjlighet. Att göra muntliga avtal rättsligt ogiltiga är däremot en åtgärd som inte nödvändigtvis skulle stärka konsumentens förhandlingsposition. Vi rekommenderar alltid att konsumenten kräver skriftliga avtal. Konsumentverket, Villaägarnas Riksförbund och Sveriges Byggindustrier har gemensamt tagit fram ett bra standardavtal.

SD: Vi vill göra en översyn av hantverkstjänster och även möjligheterna för hantverkare att göra påslag på de varor som samtidigt levereras. Ett skriftligt avtal kan då vara en del av lösningen.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Stärk marknadskontrollen och använd sanktionsmöjligheterna mot näringsidkare som sätter bristfälliga och rentav farliga produkter på marknaden.

	
	
	

Kommentarer:

MP: Konsumentombudsmannen har fått möjlighet att under vissa förutsättningar omedelbart förbjuda företag att ägna sig åt otillåtna marknadsföringsmetoder. Vi följer utvecklingen.

SD: Farliga produkter ska bort från marknaden.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Inför hårdare krav på dem som utför skönhetsbehandlingar, med tillståndskrav och sanktionsmöjligheter, så att konsumenterna får det förstärkta skydd som eftersträvas i utredningen SOU 2015:100. Rättigheterna ska vara minst lika bra för arbete på kroppen som vid arbete på materiella produkter.

	
	
	

Kommentarer:

MP: En anledning till att särskilda åtgärder på detta område ännu inte vidtagits är att förslaget från den tidigare s.k. "Skönhetsutredningen" fick kraftig kritik av flera remissinstanser och bedömdes inte kunna ligga till grund för lagstiftning. Efter det fick Socialstyrelsen i uppdrag att utreda om estetiska behandlingar som kräver medicinsk kompetens och som kan innebära betydande hälsorisker, ska omfattas av samma skydd för den enskilde som gäller för andra hälso- och sjukvårdsbehandlingar och hur det i så fall ska vara reglerat.

Socialstyrelsen ska även bl.a. utreda i vilken utsträckning personskador som uppstått i samband med estetiska/skönhetsbehandlingar som kräver medicinsk kompetens och som kan innebära betydande hälsorisker ska omfattas av patientskadelagen och vilka övriga försäkringslösningar som behövs för att ge personer som drabbats av sådana skador ett fullgott skydd. Uppdraget till Socialstyrelsen ska redovisas senast den 30 september 2018 och därefter får vi se hur vi går vidare.

S: Vi vill ha ett förstärkt skydd, men utredningens förslag fick hård kritik i remissbehandling. Regeringen har därför gett Socialstyrelsen ett uppdrag som går ut på att lösa detta på annat sätt.

C: Centerpartiet vill se en tydligare reglering. Förslagen i den tidigare utredningen var bristfälliga och därför behövs bättre lagförslag för att garantera ett starkare skydd för konsumenterna.

L: Konsumentskyddet vid skönhetsbehandlingar måste stärkas. Vi vill dock inte binda oss exakt till de förslag som fanns i SOU 2015:100 eftersom dessa har fått remisskritik för den lagtekniska lösningen. Just nu utreder Socialstyrelsen andra modeller så att estetiska behandlingar som kan leda till betydande hälsorisker ska omfattas av samma skydd för den enskilde som gäller enligt hälso- och sjukvårdslagstiftningen.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Ge långsiktigt utökade resurser som garanterar en oberoende konsumentröst i viktiga kommittéer, organ och utredningar.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi anser att det är viktigt att konsumentperspektivet tas till vara och ges utrymme i olika sammanhang, vilket också sker idag när utredningar m.m. tillsätts. Vi är i dagsläget inte beredda att utlova långsiktiga utökade resurser för att garantera en oberoende konsumentröst i viktiga kommittéer, organ och utredningar.

MP: Vi tycker det är viktigt att konsumentens röst är representerad och värnar de resurser konsumentverket har att fördela för att tillgodose detta.

S: Vi inser problematiken men den föreslagna lösningen verkar något oklar. Vem bestämmer vilka kommittéer, organ och utredningar som är "viktiga"?

C: En oberoende konsumentröst skulle kunna spela en viktig roll i vissa kommittéer, organ och utredningar. Dock ser vi inte att detta kräver utökade resurser utan att detta skulle kunna genomföras inom respektive budget.

L: I Liberalernas skuggbudget höjer vi anslagen till de fria konsumentorganisationerna.

SD: Vi är alla konsumenter, så hur den representationen ser ut kan diskuteras.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Utöka den idag minimala konsumentundervisningen i grundskola, gymnasiesärskola och gymnasieskola.

	
	
	

Kommentarer:

S: Socialdemokraterna vill utöka undervisningstiden och kontinuerligt revidera och uppdatera kurs- och ämnesplaner. Den stora lärarbristen gör dock att det är svårt att utöka timplanerna hur som helst. (Hem- och konsumentkunskap är i dag inget ämne i gymnasieskolan).

C: Läroplanen är noga genomtänkt och Centerpartiet ser ingen anledning att ifrågasätta dess innehåll ur konsumentperspektiv.

L: Konsumentfrågornas ställning i hem- och konsumentkunskap stärktes och tydliggjordes i den nya läroplanen som infördes 2011. Vi prioriterar att utöka undervisningstiden i bl.a. matematik.

KD: Konsumenträtten bör utökas i befintliga ämnen inom hemkunskap, samhällskunskap och till viss del i ekonomiutbildningen.

SD: Ämnet bör även ingå i andra ämnen, där vår konsumtion används som utgångspunkt för att lösa problem och visa på möjligheter. Mer fokus på verkligheten i skolan.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Skärp kraven på företagen att även inkludera strategiskt arbete med tillgänglighetsperspektiv och universell design så att produkter, tjänster och miljöer utformas för att fungera för så många som möjligt utan särskilda anpassningar.

	
	
	

Kommentarer:

MP: Osäkra på huruvida lösningsförslaget faktiskt löser problemformuleringen.

C: Samtidigt som det är viktigt att produkter och tjänster utformas på ett sätt som passar så många som möjligt är det på en fri marknad viktigt att företag får utveckla sina produkter på det sätt de tror är bäst för konsumenten. Det ger fler alternativ att välja på och är något som, med någon styrning, är bra för att få fram produkter som fungerar för fler.

L: Lagstiftningen om tillgänglighet ska vara vass och förbudet mot diskriminering på grund av funktionsvariation ska vara tydligt. Vi har medverkat till att införa och även bredda förbudet mot diskriminering på grund av funktionsvariation. Däremot kan och bör inte staten styra enskilda företags strategiplanering eller designverksamhet.

SD: Detta måste vägas mot företagens möjligheter att konkurrera fritt och rikta sig till vissa grupper i samhället.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Lagstifta så att nödvändighetstjänster måste utformas för att användas av mindre vana användare och konsumenter oavsett funktionsvariation.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi anser att viktiga nödvändighetstjänster ska vara utformade på ett sätt som gör att mindre vana användare och konsumenter oavsett funktionsvariation ska kunna använda dem. Vi är dock inte säkra på att lagstiftning är bästa sättet att åstadkomma detta utan vill i första hand se över andra möjliga lösningar att angripa de brister på området som finns.

MP: Det är viktigt att samhället bistår med hjälp när det handlar om nödvändighetstjänster, däremot är det svårt att lagstifta om utan vi uppdrar istället åt det offentliga att lösa det.

S: "Mindre vana användare" ter sig något oklart när det handlar om en lagstiftning.

C: Uttrycket nödvändighetstjänster är brett och det är oklart vad det skulle innebära, men Centerpartiet ställer sig positivt till att olika tjänster i högre grad ska ta hänsyn till ovana användare eller människor med funktionsvariation.

L: Lagstiftningen om tillgänglighet ska vara vass och förbudet mot diskriminering på grund av funktionsvariation ska vara tydligt. Vi har medverkat till att införa och även bredda förbudet mot diskriminering på grund av funktionsvariation.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Utveckla landsbygden genom ökat ekonomiskt stöd till kommersiell service och utbyggnad av IT-tjänster och bredband.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi har i budgetförhandlingarna med regeringen drivit igenom 70 miljoner i driftstöd till lant-handlare på landsbygden och en 1 miljard i utökad satsning på bredbandsutbyggnad.

S: Nuvarande regering har höjt ambitionen om IT-tjänster och bredband rejält. Senast år 2025 vill vi att 99,9% av alla hushåll ska ha 100 Mbit/s. Resterande 0,1% bör ha minst 30 Mbit/s.

C: Centerpartiet såg i regeringsställning till att förbättra förutsättningarna för kommersiell service. Men mer behöver göras. Därför vill vi se över hur stöden till service kan effektiviseras. Centerpartiet vill att den som startar verksamhet, till exempel en matbutik, i en tom lokal ska slippa fastighetsskatten under tio år. Syftet är att underlätta för de företagare som vill öppna en lanthandel och ge människor som bor i landsbygden möjlighet till grundläggande service. Centerpartiet avsätter 100 miljoner kronor årligen för detta, vilket skulle räcka till över 10 000 lokaler. För att den pågående digitaliseringen av hela Sverige ska kunna fortsätta föreslår Centerpartiet också att ytterligare 250 miljoner kronor per år avsätts för en förbättrad bredbandsinfrastruktur i hela landet.

L: I Liberalernas skuggbudget öronmärker vi betydligt mer pengar än regeringen för att skyn-da på utbyggnaden av IT-tjänster och bredband i glesbygd. Detta är viktigt för både konsu-menter och företagare på landsbygden.

M: Tillgång till offentlig och kommersiell service samt investeringar i informationsteknik och infrastruktur är väsentliga inslag i en modern regional tillväxtpolitik. Vi satsar 42 miljoner kronor mer än regeringen på/vi anslår mer pengar än regeringen till regionala tillväxtåtgärder, och Alliansregeringen genomförde en lång rad åtgärder för att förbättra mobiltäckningen, som reformerad lagstiftning, förbättrad information och starkare konsumentlagstiftning. Vidare är regeringens oförmåga att lösa problematiken med långa handläggningstider hos Trafikverket som hämmar bredbandsutbyggnaden på landsbygden mycket oroande.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Stärk konsumentskyddet för delningsekonomin användare genom en översyn av köprätten.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vänsterpartiet menar i stället att det är nödvändigt att säkerhetsställa att konsumentskyddet utvecklas så att konsumenterna kan känna sig trygga i kollaborativ konsumtion. I dagsläget är konsumentlagstiftningen utformad för köp mellan ett företag och en privatperson. När det gäller kollaborativ konsumtion eller delandets ekonomi hyrs, delas eller köps varorna och tjänsterna ofta privatpersoner emellan. För en sådan konsumtion är konsumentskyddet i dag begränsat. Ett stärkt konsumentskydd i delningsekonomi bör därför utredas ytterligare.

MP: Under mandatperioden har en utredning tillsatts för att kartlägga användarnas villkor i delningsekonomin och uppdrag har getts till Konsumentverket att förmedla allmän information om sådana transaktioner och andra avtal mellan privatpersoner.

S: Det finns en utredning som just nu bereds inom Regeringskansliet (SOU 2017:26). Vi vill gärna avvakta denna innan vi tar ställning i detalj.

C: Delningsekonomin växer och med den kan det vara lämpligt att göra en generell översyn. För att stödja återanvändning och vidareförsäljning av produkter som den enskilda inte längre behöver vill vi att reklameringsrätten ska följa en vara i stället för att stanna hos den ursprungliga köparen.

L: Vi är mycket positiva till delningsekonomin möjligheter. Lagarna behöver anpassas till en ny verklighet.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Polis och åklagare måste ges resurser för att stävja brottslighet riktad mot konsumenter.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi anser att polis och åklagare ska ha tillräckliga resurser och tillräcklig kompetens för att agera mot all brottslighet, oavsett vem det är som drabbas eller begår den brottsliga gärningen. Konsumenträtten utgör dock en del av civilrätten varmed det i första hand inte är polisen som ansvarar för att agera mot oseriösa och okunniga näringsidkare, såvida det inte handlar om kriminaliserade gärningar.

MP: Det handlar också om förebyggande åtgärder och att till exempelvis ge större sanktionsmöjligheter för tillsynsmyndigheterna.

S: Vi vill ha 10 000 nya polisanställda till 2024 och satsar 7,3 miljarder kronor extra på polisen 2018 – 2020, varav 2,2 miljarder redan i år.

L: Liberalerna satsar mest av alla riksdagspartier på utbyggnad av polisen. Detta skulle ge bättre förutsättningar för att utreda bedrägerier, id-kapning och andra brott mot konsumenter.

KD: Vi gör stora resursförstärkningar för polis och åklagare, vilket också stärker arbetet för att stävja brottslighet riktad mot konsumenter. Däremot öronmärker vi inte i det här avseendet.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

Telekomkostnad ska ingå i riksnormen för försörjningsstöd. Ett oberoende och lokalt konsumentstöd behövs också för att hjälpa konsumenter som behöver extra stöd.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi vill även att dator och bredbandskostnader ska ingå i riksnormen för försörjningsstöd.

C: Centerpartiet anser att internetabonnemang ska ingå i riksnormen.

L: Riksnormen inkluderar redan i dag kostnader för telefon, vilket med dagens abonnemangsformer i praktiken inkluderar tillgång till digitala tjänster.

KD: Telekomstöd bör inte ingå i riksnormen, men ett oberoende och lokalt konsumentstöd behövs.

SD: Konsumentstöd behövs och bör utvecklas lokalt. Telekom är dock inget behov som måste tillgodoses i hemmet.

LIVSMEDEL

Alla konsumenter, oavsett förutsättning ska ha tillgång till hälsosam och god mat som producerats på ett hållbart sätt. Det ska finnas ett stort utbud av prisvärda livsmedel med klar och tydlig information om innehåll, ursprung och märkning som inte är vilseledande. Politiska åtgärder, resurser och verktyg för myndighetstillsyn och effektiva sanktioner krävs mot ohållbar livsmedelsproduktion, antibiotikaresistens, matfusk, bristande information, marknadsföring av skräpmat och brister i djurskyddet. Med politiska åtgärder menas bland annat lagstiftning, ekonomiska stöd samt skattejusteringar.

LIVSMEDEL

Inför lagkrav på ursprungsmärkning av kött- och animalieprodukter i färdigmat, på restauranger, i livsmedelsbutiker och i matsalar inom vård, omsorg och skola.

	
	
	

Kommentarer:

V: Detta är ett krav vi drivit länge!

S: Detta är något vi måste fortsätta driva i EU. Svårt för Sverige att göra som enskilt land. Finlands har anmält till EU-kommissionen och frågat om ett krav på ursprungsmärkning i restaurang kan införas. Kommissionen har avvisat detta men diskussionen fortsätter och vi följer detta noga.

C: Ursprungsmärkning av kött, mejeriprodukter, frukt och grönt är viktigt för att konsumenter ska kunna göra medvetna val och ett sätt att stärka det svenska jordbrukets konkurrenskraft. Vi tycker att det är bra att livsmedels ursprung synliggörs och ser även positivt på de initiativ som tagits av branschen och dagligvaruhandeln med ursprungsmärkning av kött, mjölk och andra varugrupper.

L: Det är dock mycket viktigt att bestämmelser om märkning hänger ihop med fungerande system för tillsyn och kontroll. Märkningssystem som inte följs upp ger bara bluffmakarna nya möjligheter.

KD: Konsumenter som serveras mat inom de offentliga verksamheterna – såsom skola, vård och omsorg – bör ha information om matens ursprung. Vi föreslår därför att kommuner och landsting/regioner på menyerna ska uppge ursprungsland för de köttråvaror som använts. Politiken ska inte tvinga konsumenten till särskilda val men däremot säkerställa att information finns tillgängligt för dem som är engagerade och underlätta möjligheten att själv välja mat som är bra för hälsa och miljö. Detta kan exempelvis ske genom tydlig och lättillgänglig information i form av bland annat miljömärkningar, ursprungsmärkningar, konsumentupplysningstjänster, produktinformation i butiker samt webbaserad information. Lagstiftning bör övervägas om det visar sig att konsumenter inte får information om matens ursprung.

SD: Har vi krävt länge.

LIVSMEDEL

Säkerställ att lagstiftningen på alla nivåer inte utarmas från miljö-, klimat och djurskyddssynpunkt, vilket inbegriper en ny djurskyddslag som främjar djurs hälsa och välfärd.

	
	
	

Kommentarer:

V: Det förslag på ny djurskyddslag som regeringen presenterade tidigare i år tyckte vi inte var tillräckligt bra och motionerade därför i riksdagen om att den skulle skärpas på en rad områden, se <https://data.riksdagen.se/fil/2D3ECBC4-B352-40AD-B8DD-52CE8F651C03>

S: Ny djurskyddslag beslutas av riksdagen inom kort. Vi arbetar ständigt för minskad klimat och miljö påverkan och en bättre djurhälsa och djurvälfärd.

C: Sverige ligger långt över hur det ser ut i många andra länder i EU. Vi ställer höga krav på våra lantbrukare, har Europas friskaste djur och använder i särklass minst antibiotika till djur i EU. När lagstiftare ställer krav på producenterna att hålla en hög nivå sett till kvalitet, djurvälfärd och dylikt måste det även avspeglas i upphandlingsledet där vi vill att de svenska producenternas möjligheter att leverera mat till det offentliga ska främja miljöhänsyn och djurskyddsregler motsvarande svensk nivå.

L: Vi står bakom den nya djurskyddslagen, som bygger på en utredning av Liberalernas tidigare vice partiordförande Eva Eriksson.

M: I dagsläget ligger ansvaret för livsmedelskontrollerna främst på kommunal nivå. Moderaterna har inga förslag om att ansvaret ska flyttas till nationell nivå. Däremot anser vi att mindre kommuner vid behov ska kunna samverka med andra kommuner för att säkerställa relevant kompetens vid livsmedelskontroller. Vi föreslår även en ny modell för livsmedelskontroller, där företagen betalar en mindre fast administrativ avgift varje år och därutöver enbart faktureras efter utförd kontroll.

KD: I stora drag står Kristdemokraterna bakom den nya djurskyddslag som riksdagen nyligen fattat beslut om, men vi har vissa förslag på förändringar. Vi står bakom målen i livsmedelsstrategin men vi vill gå längre än regeringen för att hävda det svenska jordbrukets konkurrenskraft och Sveriges självförsörjningsgrad.

SD: Ny lag eller förändringar i den befintliga är en definitionsfråga. Vi har framfört flera förslag till förbättringar.

LIVSMEDEL

Stärk möjligheterna att ställa krav utifrån miljö, etik, arbetsrätt, djurskydd, kvalitet och hälsa i offentlig upphandling för till exempel skolor, sjukhus och äldreomsorg. Underlätta för miljömärkt och ekologiskt som svar på upphandlingens kravställning.

	
	
	

Kommentarer:

S: Vi tycker att den delen av ekonomin som utgår från skattepengar ska främja bra arbetsvillkor, innovation och hållbarhet.

C: Vi vill se tydligare krav på hög standard på både djurskydd och miljöhänsyn i offentlig upphandling. Vid offentlig upphandling bör varor från lokala leverantörer och producenter i högre utsträckning främjas då de gynnar arbetstillfällen i bygden och skapar möjligheter för besök till den lokala gården för att öka förståelsen och kunskapen om livsmedelsproduktionen.

L: EU-lagstiftningen ger ett utrymme att ställa sådana krav. Liberalerna har också framfört att regelverket i LOU bör göra det enklare att ställa relevanta krav, t.ex. miljö- och djurskyddskrav. Det är dock mycket viktigt att den sortens villkor är relevanta för upphandlingen och inte används som dolda konkurrensbegränsningar. Om småföretag har goda villkor för sina anställda ska de till exempel inte förbjudas att lägga anbud i en upphandling bara för att de saknar kollektivavtal.

M: Lagstiftning och andra regelverk innebär stränga krav när det gäller miljö- och djurskydd som måste följas av svenska producenter. Samtidigt är det fortfarande vanligt att delar av offentlig sektor, vid upphandling av livsmedel, inte ställer motsvarande krav. Kommuner och landsting är stora aktörer på livsmedelsmarknaden och har därmed stora möjligheter att påverka den. Moderaterna vill därför uppmuntra att det vid offentlig upphandling i större utsträckning ställs krav på gott djurskydd, god miljöhänsyn och låg antibiotikaanvändning. Det skulle gynna producenter som tar god hänsyn till djurens välfärd.

KD: Möjligheterna att ställa krav utifrån miljö, etik, arbetsrätt, djurskydd kvalitet och hälsa i offentlig upphandling bör stärkas. Detta behöver dock inte nödvändigtvis inkludera att produkterna är ekologiska.

SD: Det mesta går redan att ställa krav på. Det är bara fega politiker som inte vågar ta ut svängarna och testa hur mycket man kan kravspecificera.

LIVSMEDEL

Förbjud marknadsföring för ohälsosam mat och dryck till barn som riskerar att öka ohälsa samt motverka vuxnas möjligheter att ge barn sunda matvanor.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi anser att den aggressiva marknadsföringen av snabbmat, godis, läsk och andra livsmedel med höga fett- och sockerhalter är problematiskt. Samtidigt som snabbmatsreklamen m.m. påverkar barns matvanor så möts barn och unga även av sådan reklam i tv, i tidningar och på affischer ute på stan som tydligt signalerar och befäster vilka kropps- och utseendeideal som är rådande. Detta påverkar barns och ungdomars uppfattning av sitt utseende och skapar en orealistisk självbild för många. Vi vill dock inte införa något förbud mot marknadsföring av ohälsosam mat och dryck, däremot anser vi att både det legala skyddet i sig samt tillsynen av lagar och riktlinjer vid marknadsföring riktad till barn behöver stärkas.

MP: Idag är TV-reklam riktad till barn under 12 år förbjuden om kanalerna sänder från Sverige. Vi vill att det ska vara så även för andra kanaler.

C: Vi tycker att marknadsföring för ohälsosam mat och dryck till barn kan behöva ses över då barn är mindre kritiska och kan vara särskilt mottagliga för överdrivna löften i reklam. Samtidigt kan det vara subjektivt i vissa fall vad som är ohälsosam mat och dryck, vilket kan göra det mer komplicerat att utforma regler kring detta.

L: Vi är generellt emot reklam som riktar sig direkt till barn. Att ha särskilda reklamregler för t.ex. chips och choklad är dock inte realistiskt.

SD: Ännu en fråga vi drivit under lång tid utan gehör från andra partier.

LIVSMEDEL

Skapa en effektivare och likvärdig livsmedelskontroll genom att ansvaret överförs från kommunerna till staten. Därmed behandlas livsmedels- och djurskyddskontrollerna lika. Brott, fusk och slarv ska förebyggas genom hårdare straff och sanktioner.

Kommentarer:

V: En ökad statlig styrning i livsmedelskontrollen är nödvändig, vi anser dock inte att ansvaret ska överföras från kommunerna till staten utan att de kommunala kontrollmyndigheterna ska stärkas avseende bemanning och kompetens samt att samverkan mellan kommunerna ökar. Det kan finnas behov av hårdare straff och sanktioner, men vi anser att det är bättre att stärka det förebyggande arbetet och tillsynen framför att generellt höja straffen.

MP: Det viktiga är inte vem som gör det utan att det görs och att det är likvärdigt över landet.

S: Regeringen har infört en lång rad åtgärder för skärpt och mer likvärdig livsmedelskontroll i Sverige. Det handlar bland annat om att ge kommunerna bättre stöd och plattformar för att samordna sina bedömningar. Men vi följer detta noggrant och är inte främmande för ytterligare åtgärder och att diskutera nya former och huvudmannaskap för livsmedelskontrollen om inte ökad säkerhet för konsumenterna blir resultatet.

C: Centerpartiet tycker att det är viktigt med en hög nivå på livsmedelskontrollen för att minska fusk och ge säkra livsmedel. Vi föreslår ingen förändring jämfört med nuvarande situation angående organisatorisk nivå för livsmedelskontrollen, men anser att det är viktigt att kontrollen är rättssäker och likvärdig runt om i landet. Därför tycker vi att det är viktigt att regelverket är tydligt, att tjänstemän arbetar på liknande sätt, att tjänstemän som utför kontrollen har god kompetens och att samordning mellan myndigheter säkerställs. Brott, fusk och slarv bör motverkas och förebyggas och hårdare straff och sanktioner kan vara ett sätt.

L: Vi är öppna för att överväga en sådan förändring under förutsättning att den verkligen leder till genomslag.

M: I dagsläget ligger ansvaret för livsmedelskontrollerna främst på kommunal nivå. Moderaterna har inga förslag om att ansvaret ska flyttas till nationell nivå. Däremot anser vi att mindre kommuner vid behov ska kunna samverka med andra kommuner för att säkerställa relevant kompetens vid livsmedelskontroller. Vi föreslår även en ny modell för livsmedelskontroller, där företagen betalar en mindre fast administrativ avgift varje år och därutöver enbart faktureras efter utförd kontroll.

KD: Idag kan en lantbruksföretagare få besök av fem-sex olika typer av inspektörer som ska inspektera verksamheten vid olika tillfällen. I stället bör en enda myndighetsperson kontrollera verksamhetens alla delar vid sitt besök. Huvudmannaskapet för denna funktion bör utredas.

SD: Ser gärna att enbart en instans hanterar detta. Så gärna staten och givetvis ska straff och sanktioner finnas.

LIVSMEDEL

Lagstifta om komplett livsmedelsinformation på alkoholdrycker som säljs i Sverige och på längre sikt verka för sådan information inom hela EU.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi tycker att det kan vara rimligt med en ingrediensförteckning, men behöver närmare analysera den frågan.

S: Frågan regleras av EU och Sverige har så sent som i år i det berörda ministerrådet EPSCO fört fram att alkoholdrycker bör märkas på samma sätt som andra livsmedel.

C: Centerpartiet tycker att det är bra med tydlig information till konsumenter så att konsumenter kan göra medvetna val. Detta gäller alkoholdrycker såväl som andra livsmedel och konsumentvaror. EU-kommissionen har redan påbörjat ett arbete med att förbättra ingrediens- och näringsinformation på alkoholhaltiga drycker. Vi ser positivt på detta. EU-gemensamma regler bör vara första hands-alternativet eftersom regler på detta område är EU-harmoniserade för att främja den fria marknaden.

L: Vi är till att börja med mycket tveksamma till att definiera vin som livsmedel. För oss är detta primärt en folkhälsofråga där andra hänsyn måste tas. Inom EU finns en hård dragkamp mellan å ena sidan de krafter som vill se alkoholdrycker ur ett folkhälso-perspektiv och de krafter som, uppbackade av resursstarka alkoholproducenter, vill att t.ex. vin enbart ska ses som en livsmedelsprodukt. När det väl är sagt bör det konstateras att vissa tillsatser ska anges redan i dag, såsom svavel och rester av äggvita. Andra tillsatser finns naturligt i vin, såsom tannin, socker och vinsyra. När EU:s regelverk ses över kan det vara värt att titta också på denna fråga, men den bör lösas inom ramen för gemensamma EU-regler.

M: Vi har inget förslag på området, men vi anser rent principiellt att det är viktigt att konsumenten kan göra ett informerat val.

KD: Vi bör inte införa särregler för Sverige.

SD: Något jag (Mikael Eskilandersson) föreslagit men utan gehör från övriga.

LIVSMEDEL

Minska den sammanlagda konsumtionen av kött genom att gynna omställning till hållbara proteinkällor samt genom undervisning i skolor och kampanjer.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi vill att riksdagen ska anta ett nationellt mål om en minskad köttkonsumtion med minst 25 procent till år 2025, jämfört med idag. Vi tycker också att en handlingsplan ska tas fram för hur klimat- och miljöpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas. Vi tycker också att det vore bra om kommunerna arbetade för en minskad köttkonsumtion i den offentliga verksamheten.

S: Livsmedelsverket rekommenderar minskad köttkonsumtion av hälsoskäl och miljöskäl. Kött är ett av de livsmedel som ger störst klimatpåverkan. Socialdemokraterna har som parti konstaterat att en minskad köttkonsumtion är bra klimatpolitik. Mindre total köttkonsumtion och större andel konsumtion av svenskt miljöbättre kött är en väg att gå för mer hållbar konsumtion.

C: Klimatpåverkan från konsumtion av nötkött har fördubblats under de senaste tio åren, men ökningen står importerat nötkött för. Ser man till ett livscykelperspektiv där både kostnader och nyttor vägs in kan man konstatera att svenskt beteskött står för stora värden i form av exempelvis öppna landskap och biologisk mångfald. Genom att äta mindre men bättre kött skulle påverkan på vår omvärld minska, och att byta ut importerad mat med högre påverkan på klimat och miljö mot närproducerad mat med hög miljö- och klimathänsyn som levererar ekosystemtjänster är således viktigt för att Sverige ska ta ett ansvar globalt.

L: För att minska köttkonsumtionens klimatpåverkan behöver köttproduktionen bli bättre men köttkonsumtionen behöver också minska. Det finns idag klimatscertifierad köttproduktion vilket innebär att gårdar har minskat den totala klimatpåverkan i köttproduktionen. Marknadsdriven märkning och certifiering av varor är positivt. Vi ser positivt på märkning avseende klimatavtryck men är också öppna för att införa en obligatorisk klimatomärkning när det gäller vissa varor såsom visst kött. Vi ser också gärna att allt fler restauranger använder sig av klimatomärkning.

KONSUMENTENS RÄTTIGHETER

M: Att äta eller inte äta kött är ett personligt beslut. Människor ska själva ansvara för sin kosthållning. Politikens uppgift är att skapa förutsättningar för människor att göra informerade val, till exempel genom att kräva tydliga innehållsförteckningar. Moderaterna anser också att det är angeläget att sprida kunskap om hur matsvinnet kan minska.

KD: Politiken ska inte tvinga konsumenten till särskilda val men däremot säkerställa att information finns tillgängligt för dem som är engagerade och underlätta möjligheten att själv välja mat som är bra för hälsa och miljö. På så sätt kan vi som enskilda göra medvetna val av exempelvis livsmedel och andra varor. Vi vill öka andelen svenskproducerat kött. Idag importeras omkring hälften av allt kött som konsumeras i Sverige.

SD: Vi vill ha öppna landskap och då måste djuren finnas och deras kött gå att sälja. Tyvärr planteras allt mer av vår åkermark till följd av lågt pris på kött och dålig efterfrågan. Däremot bör det bli tydligare vilket kött som kommer från svenska betesdjur och vilket som inte gör det.

LIVSMEDEL

Stärk folkhälsosatsningarna i den nationella livsmedelsstrategin, så att inte produktionsmål kolliderar med folkhälsomål. Det handlar bland annat om att inte stödja produktion av ohälsosamma livsmedel samt rejält ökade satsningar på folkbildning kring hälsa och hushållning av livsmedel.

	
	
	

Kommentarer:

S: Vi socialdemokrater arbetar med stärkt folkhälsa på flera områden och tvärpolitiskt. Vi har dock valt att begränsa livsmedelsstrategin som är en uppgörelse mellan sju av riksdagens partier till ökad konkurrenskraft och hållbar livsmedelsproduktion.

C: Centerpartiet anser att Sverige behöver en nationell handlingsplan för folkhälsa med verktyg för att främja en hållbar och hälsosam kost. Konsumenter ska förse med information och verktyg att själva ta aktiva beslut, men för att det ska vara möjligt behöver arbete på nationell nivå ske som underlättar detta i konsumentled. I takt med ökande folkhälsosjukdomar och därmed också samhällskostnader behöver politiken ansvara för att möjliggöra ett förebyggande arbete, genom en handlingsplan för folkhälsa.

L: Detta är dock en fråga som primärt bör hanteras i folkhälsopolitiken.

M: Det viktigaste målet i livsmedelsstrategin är att öka svensk matproduktion. Det vill vi uppnå genom att förbättra exportmöjligheterna, sänka kostnaderna men även uppmuntra offentliga aktörer att ställa krav på exempelvis högt djurskydd vid upphandling av livsmedel.

KD: Det är viktigt att konsumenterna är informerade om ursprunget på maten de äter, liksom olika livsmedels påverkan på klimat och hälsa. Som enskilda kan vi göra medvetna val av exempelvis livsmedel och andra varor.

DIGITALA TJÄNSTER

Konsumentens digitala vardag består av en mängd olika tjänster, tillämpningar, verktyg och affärsmodeller.

Digitalisering av tjänster och produkter förenklar ofta för konsumenten men ställer integritets- och tillgänglighetsfrågor på sin spets. Inte minst gäller det appar i mobiltelefoner, sakernas internet ("Internet of Things") och automatiserat beslutsfattande. Lagstiftning och tillsyn måste stärkas för att se till att alla konsumenter har tillgång till väl utformade och tillgängliga digitala tjänster med ett gott konsumentskydd, där de vet vad de ingått avtal om och där integriteten respekteras. En viktig utgångspunkt är inbyggd integritet ("privacy by design") där hänsyn till privatlivet integreras redan från början och i hela systemets livscykel.

DIGITALA TJÄNSTER

Garanterar nätneutraliteten genom effektiv myndighetstillsyn, så att ingen internetleverantör eller dominerande företag kan premiera, begränsa och blockera tjänster på nätet. Konsumenten ska skyddas från det som begränsar friheten på nätet, i synnerhet från företag i dominerande ställning.

	
	
	

Kommentarer:

MP: Det är viktigt att i alla lägen skydda sårbara konsumenter, däremot gäller samma regelverk för alla företag.

S: PTS spelar en viktig roll i arbetet för att säkerställa att nätneutralitet efterlevs av aktörerna på marknaden. Det är en väldigt viktig fråga att följa under kommande år.

C: Centerpartiet har varit drivande i EU för att nätneutraliteten ska garanteras och ser det som en viktig princip att telekombolagen inte ska få gynna vissa aktörer.

KD: Historiskt så har dessa krav återkommit men visat sig obefogade. Även om vissa företag har stora marknadsandelar för tex sökfunktion, så ser vi inte skäl att reglera på det sätt som frågan efterlyser.

SD: Dessutom bör det finnas en rätt att på begäran få all information raderad som lagrats. Rätten att bli glömd som vi kallar det.

DIGITALA TJÄNSTER

Tvinga företag att erbjuda konsumenten skäliga och lättförståeliga avtalsvillkor genom en särskild satsning på Konsumentverkets tillsynsarbete.

	
	
	

Kommentarer:

MP: Frågan är mer komplex än att tvinga företag – avtalsvilkorens innehåll har sina orsaker. Här är det bättre att arbeta med konsumentupplysning – vilket också har gjorts. Konsumentupplysningen har under den här mandatperioden förbättrats genom ekonomiska satsningar på Konsumentverkets upplysningstjänst Hallå Konsument.

C: Centerpartiet tror att det är viktigt att avtalsvillkor generellt är lättbegripliga och enkla. Samtidigt är den avtalsfrihet vi har i Sverige en viktig princip och vi tror därför att informationsarbete är att föredra framför tvång.

L: Konsumentverkets marknadstillsyn har en mycket viktig roll för att säkerställa att konsumenter inte hamnar i ett läge där de tvingas godkänna orimliga avtalsvillkor.

KD: Det finns skäl att från politiken efterlysa detta och kräva förbättring, om det hör-sammas dåligt kan lagstiftning vara aktuell.

DIGITALA TJÄNSTER

Genomför förslagen i utredningen om ett reklamlandskap i förändring, SOU 2018:1, som föreslår nya verktyg för myndigheter samt skärpta sanktionsmöjligheter.

	
	
	

Kommentarer:

MP: Regeringen går nu vidare med förslaget om så kallad Mystery Shopping.

S: Utredningen har just varit ute på remiss och vi vill avvakta den fortsatta beredningen.

C: Det är viktigt att vi inväntar remissinstansernas svar innan vi tar ställning i frågan.

L: Utredningen om ett reklamlandskap i förändring har gett flera intressanta förslag som vi är generellt positiva till, men det är också viktigt att lyssna på remissinstanser.

KD: Utredningen konstaterar inte några egentliga brister i den nuvarande marknadsföringsrättsliga regleringen. Däremot föreslår den skarpare tillsynsverktyg för Konsumentverket till att till exempel genomföra kontrollköp under dold identitet. Men som första skede bör ansvarig myndighet ges i uppdrag att samverka med företrädare för branschen.

DIGITALA TJÄNSTER

Tillsätt en utredning som identifierar och söker lösningar på de huvudsakliga juridiska frågor som behöver lösas för en innovativ konsumentmarknad för produkter med artificiell intelligens och robotar.

	
	
	

Kommentarer:

S: Regeringen har nyligen antagit en nationell inriktning för AI med målet att Sverige ska vara ledande i att ta vara på möjligheterna med artificiell intelligens för att stärka svensk välfärd och konkurrenskraft. I den ingår att se över ramverken. Sverige behöver utveckla regler, standarder, normer och etiska principer i syfte att vägleda etisk och hållbar AI-användning.

C: Artificiell intelligens har många intressanta fördelar, men behöver analyseras så att vi drar rätt nytta av den. I och med AI har en del nya frågor ställts på sin spets såsom vem som ska anses vara ansvarig om en person körs på av en självkörande bil. Vi tycker att det är viktigt att olika aspekter på juridiska frågor med koppling till artificiell belyses ordentligt.

L: Vi är mycket positiva till digitaliseringens möjligheter. Lagstiftningen behöver anpassas så att alla kan ta vara på dessa och göra det med ett gott konsumentskydd i ryggen.

M: Moderaterna vill upprätta ett nytt institut med uppgift att bedriva forskning om AI:s roll i dagens och framtidens samhälle. Institutet bör framförallt fokusera på hur samhället ska ställa om till mer artificiell intelligens och hantera de juridiska och policyanknutna frågeställningar som följer. Målet är att Sverige ska vara världsledande på att implementera AI i samhället. Moderaterna vill därför satsa 25 miljoner kronor per år för att upprätta ett AI-institut.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Konsumenterna har en särskilt svag ställning på det finansiella området då tjänster och produkter ofta är komplexa, säljmetoderna kan vara aggressiva och de flesta konsumenter saknar tillräcklig kunskap. Samtidigt växer kraven på konsumenterna att fatta egna finansiella beslut som kan få stor inverkan på privatekonomin. Vi vill stärka konsumentens ställning och se finansiella tjänster med hög konsumentnytta, som är prisvärda och långsiktigt hållbara.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Inför ett förbud mot provisioner vid finansiell rådgivning.

	
	
	

Kommentarer:

C: Alla regelverk, så också frågan om provisionsförbud, ska utarbetas så att de träffar alla bankkunder och banker lika. Konsumenten måste värnas samtidigt som konkurrensen upprätthålls.

SD: Det måste klart framgå vem som betalar rådgivaren och vad den får betalt för.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Förbjud säljare av finansiella produkter att kalla sig rådgivare då egna produkter ingår i utbudet.

	
	
	

Kommentarer:

S: En sådan reglering började gälla i början av året.

C: På senare år har det genomförts ett antal skärpningar av regelverket i syfte att hantera problem kring finansiell rådgivning, där bland annat Finansinspektionens förutsättningar att arbeta förbättrats. I nuläget ser vi inte behov av ytterligare lagstiftning på området.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Ge alla konsumenter tillgång till grundläggande oberoende finansiell rådgivning. Ge centrala myndigheter i uppdrag att lägga fram en plan för genomförande och utred särskilt möjligheten genom kommunernas budget- och skuldrådgivning.

	
	
	

Kommentarer:

V: Detta behöver utredas, vi har inget färdigt förslag, men sympatiserar med förslaget.

MP: Vi har gett uppdrag till konsumentverket om att ta fram rekommendationer om kommunernas budget och skuldrådgivning. Därmed har de fått ett tydligare uppdrag där det också budgetrådgivning ingår.

S: Det ska finnas lättillgänglig och transparent information för konsumenter om finansiella tjänster. Vi har inget förslag om att alla medborgare skulle få individuell rådgivning som administreras via en statlig myndighet.

C: Det finns redan idag oberoende rådgivare och en oberoende rådgivare får inte lämna råd om egna produkter och får inte heller ta emot ersättning från de bolag vars produkter rådgivaren lämnar råd om och säljer. Därför är det fortsatt viktigt att t.ex. Finansinspektionen har de rätta verktygen för att arbeta mot oseriösa aktörer.

L: Kommunernas budget- och skuldrådgivning ska prioritera de mest utsatta konsumenterna, dvs. människor med mycket svag ekonomi. Det är ingen offentlig uppgift att ge privatekonomisk rådgivning åt människor med stabila ekonomiska förhållanden.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Inför ett konsumentskydd i premiepensionssystemet som skyddar pensionsspararna från förluster som uppstår på grund av oegentligheter hos fondbolag som godkännts av Pensionsmyndigheten.

Kommentarer:

V: Vi vill lägga ned PPM-systemet och föra över medlen till inkomstpensionen, men i frånvaron av en sådan reform håller vi med om att konsumentskyddet behöver förstärkas.

MP: Lösningen ligger i att rensa ut fondtorget från de oseriösa aktörerna och göra det omöjligt för nya oseriösa att komma in på fondtorget. Det gör vi genom att ställa mycket hårdare krav på nuvarande fondtorg och framöver ta fram ett upphandlat fondtorg.

S: Det är självklart oacceptabelt att människor luras på sina pensionspengar, både genom höga avgifter och genom rent kriminell verksamhet. Pensionsgruppen, som förvaltar pensionssystemet och består av företrädare för Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Liberalerna, Kristdemokraterna och Miljöpartiet, är överens om att premiepensionen måste göras om för att ge bättre trygghet och högre framtida pensioner. Staten kommer ta ett större ansvar för att det inte ska kunna finnas aktörer på finansmarknaden som lurar till sig våra framtida pensioner. Som ett led i detta ska ett 29-punktsprogram, som höjer kraven för att vara verksam på dagens fondtorg, införas snarast. Förvalet (Sjunde AP-fonden) är utgångspunkten i systemet där staten ansvarar för att ge en kostnadseffektiv, trygg och stabil pensionsförsäkring under hela livet utan krav på kunskap eller egna åtgärder för spararen. Målsättning är en avkastning som långsiktigt överstiger inkomstindex. För den som väljer att göra aktivt val kommer kapitalet placeras på ett tryggt, kontrollerat och professionellt upphandlat fondtorg. En konsekvens av 29-punktsprogrammet och det upphandlade fondtorget är att antalet fonder minskar avsevärt jämfört med i dag.

C: I den nya pensionsöverenskommelsen i riksdagen ingår en utredning som syftar till att stärka upp konsumentens position i premiepensionssystemet. Oseriösa aktörer ska bort men vi vill inte föregripa utredningen vad gäller den exakta utformningen av lagstiftningen.

L: Vi vill stärka tillsynen så att risken för missbruk av oseriösa aktörer minimeras. Därför pågår nu ett arbete där dagens öppna fondtorg ersätts med ett upphandlat professionellt fondtorg.

KD: Kristdemokraterna vill se ett starkt skydd av pensionsspararnas premiepension. Vi har tillsammans med riksdagens pensionsgrupp lagt fram en proposition som väsentligt stärker tryggheten, exempelvis genom att höja kraven på vilka fonder som får finnas med i PPM-systemet och förbjuda försäljning av PPM-fonder via telefon. De höjda kraven kommer minska antalet fonder och öka transparensen, göra att fonder måste uppvisa avkastningshistorik och storlek på fonden. På så vis menar vi att tryggheten kan höjas och antalet oegentligheter minimeras, utan att göra pensionsmyndigheten skyldig att utbetala för de oegentligheter som fondbolag är ansvariga för.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Inför lagkrav på bankerna att tillhandahålla kontanter på ett enkelt, säkert och smidigt sätt.

	
	
	

Kommentarer:

MP: Problemet är att hitta en lagstiftning som faktiskt tar ansvar samtidigt som den bibehåller konkurrensen mellan bankerna.

S: I första hand är det bankerna själva som ansvarar för att kontanthanteringen fungerar. Frågan om kontanthanteringen utreds inom ramen för Riksbanksutredningen.

C: Det är uppenbart att det saknas tillräcklig tillgång till kontanter i delar av landet och det är uppenbart att ansvaret för kontanthanteringen i samhället måste tydliggöras. Ett strikt lagkrav riktat direkt mot banker ser vi tyvärr skulle leda till att fler bankkontor lägger ner och därmed skulle bli kontraproduktivt. Det är dock bekymmersamt att allt fler banker väljer att lägga ner lokalkontor. Det leder till svårigheter att på ett rättvist sätt värdera lokala bostadsmarknader och försvårar kreditgivningen till bolån.

L: Vi jobbar nu i riksbankskommittén med ett förslag som innebär lagstiftning om konsumentens rätt att ha rimligt nära till möjligheten att ta ut kontanter.

KD: Det behöver inte alltid vara bankerna som tillhandahåller kontanterna. Andra samverkanslösningar för tillgång till kontanter är möjliga.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Inför nummerportabilitet vid bankbyte, det vill säga möjligheten att ta med sig kon-
tonumret till en annan bank. Det skulle göra att autogiro, stående överföringar med
mera automatiskt skulle följa med och därmed locka fler att byta bank och samtidigt
öka konkurrensen.

	
	
	

Kommentarer:

SD: Har jag (Mikael Eskilandersson) motionerat om sedan jag valdes in i riksdagen.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Långgivaren ska betala för att använda sig av Kronofogdemyndigheten vid misslyckad kreditgivning. Kredit är ett tvåpartsförhållande och därför bör kostnaden fördelas mer lika och inte som idag vältras över på ena parten, låntagaren.

	
	
	

Kommentarer:

V: *Intressant förslag, men som vi inte har tagit ställning till, behöver utredas.*

S: *Överskudsättning ska motverkas och konsumenternas ställning behöver stärkas. Därför har vi den här mandatperioden tagit fram en omfattande strategi som handlar om att öka kunskapsspridningen om privatekonomi, få till stånd en mer ansvarsfull kreditgivning och ett bättre stöd för skuldsatta. Vi har också stramat upp reglerna på marknaden för snabbblån.*

C: *Det finns redan idag omfattande regelverk kring kreditgivning och det arbete Centerpartiet och Alliansen påbörjade för att stoppa överskudsättning har fortsatt under nuvarande regering. Om nuvarande åtgärder inte skulle visa sig tillräckligt robusta är det i första hand lagstiftningen kring kreditgivning som ska åtgärdas. En kund ska känna sig trygg i att det genomförts en korrekt kreditprövning. Vi välkomnar den hårdare regleringen av högkostnadskrediter som har beslutats av riksdagen. Vi kommer att följa utvecklingen, särskilt när det gäller huruvida de företag som tillhandahåller sådana lån informerar sina låntagare om riskerna med dessa och att de fortsättningsvis inte marknadsförs på ett aggressivt och osmakligt sätt.*

L: *Vi anser att det viktigaste är att reglerna för att anlita Kronofogden stramas upp när det gäller vårdslös kreditgivning.*

SD: *Man ska betala sina skulder och om man inte gör det ska man betala de avgifter som då uppstår. Hade man fullföljt sitt åtagande som konsument hade dessa skulder aldrig uppstått.*

FINANSIELLA TJÄNSTER

Ställ krav på redovisning av sparprodukters klimatavtryck så att konsumenterna kan se skillnad mellan olika val. Redovisningen ska omfatta både direkta och indirekta utsläpp (scope 1-3) och sättas i relation till vetenskapligt baserade klimatmål.

	
	
	

Kommentarer:

S: Hållbarhet ska redovisas i högre utsträckning, det har vi också drivit den här mandatperioden. Däremot finns det olika metoder för att på bästa sätt göra hållbarhetsfrågor mer transparenta.

C: Vi vill att det svenska pensionskapitalet ska klimatsäkras. Positivt att konsumenten kan göra medvetna val för sina sparprodukter ur ett hållbarhetsperspektiv. Vi är tveksamma till att det ska ställas strikta regleringskrav kring sparprodukters klimatavtryck, däremot är vi positiva till att staten kan bidra i utvecklingen av standarder för jämförbarhet. Det gäller inte bara klimat utan även hållbarhet i bredare bemärkelse.

L: Det finns olika marknadsdrivna former för miljömärkning av sparformer såsom fonder. Detta är vi mycket positiva till. Det är dock inte praktiskt genomförbart att lagstifta om en centraliserad form av redovisning av climateffekterna såväl direkt som indirekt och låta detta bedömas enligt vetenskapligt baserade standarder för hur effekterna förhåller sig till klimatmålen (som i sin tur uppdateras regelbundet) och låta detta omfatta alla placeringsformer är dock inte praktiskt genomförbart.

KD: Detta bör ligga i sparprodukternas eget intresse att redovisa.

SD: Detta bör branschen själv utarbeta. Se övriga branschens lyckade arbete som förebild.

FINANSIELLA TJÄNSTER

Modernisera banksekretessen och ge Finansinspektionen i uppdrag att utreda och föreskriva hur bankerna kan redovisa information om vilka företag de lånar ut pengar till. Sekretessen för privatpersoner ska vara oförändrad.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi tycker förslaget är intressant, men vi skulle behöva veta mer om konsekvenserna innan vi helt kan ställa oss bakom ett sådant förslag.

L: Konsumentmakten är en viktig drivkraft för samhällsförändring, men staten ska inte styra på vilket sätt den ska utövas. Vissa konsumenter vill prioritera investeringar ur klimatsynpunkt, andra vill inte att deras sparkapital används till investeringar i vissa länder, vissa vill inte att deras bank ska sponsra vissa projekt och så vidare.

KD: Den transparens som är eftersträvaransvärd här bör ligga i bankernas eget intresse att redovisa.

SD: Bör ske frivilligt av branschen.

YTTERLIGARE LÖSNINGAR

YTTERLIGARE LÖSNINGAR

Sätt mål för hur mycket vår konsumtion ska påverka utsläpp av klimatgaser i såväl Sverige som i andra länder.

	
	
	

Kommentarer:

S: Att vi ska mäta och arbeta för att minska de konsumtionsbaserade utsläppen är vi socialdemokrater inriktade på att göra. Men vi kommer att ställa oss bakom Parisavtalets grundprinciper som innebär att varje land är ansvarigt för de utsläpp som sker i det egna landet.

C: En mer hållbar konsumtion kräver åtgärder inom många politikområden. Vi vill se fler styrmedel och åtgärder för att komma till rätta med utsläppen och miljöpåverkan från Sveriges konsumtion, även de som sker i andra länder. När det gäller hur klimatmålen ska räknas har världens länder inom FN kommit fram till ett gemensamt system som gör att alla utsläpp räknas. Det innebär också att man som land har ansvar att minska utsläppen inom sitt territorium. Ett särskilt mål för konsumtionsbaserade utsläpp är svårt att mäta, då det bygger på antaganden och uträkningar snarare än faktiska utsläpp. Dessutom innebär det att vissa utsläpp räknas dubbelt. Sverige som land har också mycket begränsade möjligheter att påverka hur produktion och utsläpp sker i andra länder. Därför anser vi inte att det dagsläget är lämpligt att inför ett särskilt svenskt mål för konsumtionsutsläpp i andra länder utan vill fokusera på åtgärder och styrmedel som minskar utsläppen både i Sverige och i andra länder.

L: Det är viktigt att kunskapen ökar om de samlade climateffekterna av vår konsumtion. De nationella klimatmålen måste dock vara knutna till det som kan påverkas med politiska beslut i Sverige. Om Sveriges klimatmål utvidgas till att omfatta klimatpåverkande verksamheter som vi inte kan påverka kommer den svenska klimatpolitiken att tappa i effektivitet.

YTTERLIGARE LÖSNINGAR

M: *Var och en har ett ansvar att fatta medvetna val och välja klimatsmarta produkter. Det gäller vår konsumtion liksom andras. För att förenkla dessa val bör information om produkters klimatpåverkan bli mer lättillgänglig. Det viktigaste verktyget för att hantera utsläpp som uppstår utanför Sveriges gränser är dock internationella överenskommelser. Därför är det viktigt att vi driver på för att säkerställa att fler länder, särskilt Kina och USA, tar ansvar för klimatet. Redan idag satsar Moderaterna stort på internationella klimatinvesteringar och mer än dubblar regeringens satsning. Utöver detta vill vi även utöka klimatbiståndet för att säkerställa att de länder som nu står inför en tillväxtresa kan göra den på ett hållbart sätt.*

KD: *Vi följer förslaget från Miljömålsberedningen, som riksdagen i bred enighet ställt sig bakom.*

SD: *Målet bör vara att minska utsläppen i hela världen för alla.*

YTTERLIGARE LÖSNINGAR

Skapa en sammanhållen nationell funktion för information om resor och försäljning av biljetter omfattande alla trafikföretag och regionala kollektivtrafikmyndigheter. För att det ska bli möjligt, upprätta ett landsomfattande trafikförsörjningsprogram.

	
	
	

Kommentarer:

V: Sedan 2012 är kollektivtrafiken i Sverige genom en förändrad lagstiftning helt öppen för konkurrens. Vi anser att det vore bättre att återinföra det system som fanns innan avregleringen som innebar att det offentliga tog ett stort organisatoriskt och finansiellt ansvar medan själva utförandet kunde bedrivas av olika aktörer. På så sätt skulle sannolikt även resandet över länsgränser underlättas.

S: Det ska vara enkelt att åka kollektivt. Vi vill därför se över möjligheten att göra ett tillägg i kollektivtrafiklagen så att alla regionala kollektivtrafikmyndigheter eventuellt kan ansluta sig till ett gemensamt betalningssystem i form av en applikation eller kort. Att upprätta ett landsomfattande trafikförsörjningsprogram är inget som vi har för avsikt att införa.

C: Vi är beredda att följa upp den nya kollektivtrafiklag som antogs 2012 och som öppnar för länsgränsöverskridande o sammanhängande kollektivtrafik – men som inte alltid nyttjats, dessutom måste reseinformationstjänsten "reserobot" effektiviseras.

SD: På sikt bör resandet kunna ske med ett system i hela Sverige.

YTTERLIGARE LÖSNINGAR

Skapa ett tydligt och fungerande insamlingssystem för återvinning av kläder och textilier. Antingen genom producentansvar eller genom en förändring i avfallsförordningen.

	
	
	

Kommentarer:

S: Det är något som vi arbetar med och hoppas kunna slutföra under nästa mandatperiod.

C: Vi vill att ett producentansvar ska införas för kläder och textilier. Vi tror att det därmed blir lättare för företagen att återanvända och återvinna gamla kläder.

L: Liberalerna arbetar för att producentansvaret ska utökas till fler områden, varav kläder och textilier är ett.

M: Vi vill utreda producentansvar för textilier.

SD: Idag sker allt fler lösningar på området. Se över och ta efter lyckade exempel.

YTTERLIGARE LÖSNINGAR

Besluta att det ska utses en ansvarig stationsförvaltare till varje station som har ansvar för alla resenärer på stationen.

	
	
	

Kommentarer:

V: Vi vill förbättra och stärka stationernas roll för resandets och resenärernas skull, men har inte tagit ställning till om stationsförvaltare är det bästa sättet och i så fall vilken deras roll skulle vara.

S: Den socialdemokratiskt ledda regeringen föreslog genom propositionen "Stärkta rättigheter för kollektivtrafikresenärer" en lag som började gälla 2016. Den nya lagen innehåller bestämmelser om att en transportör ska vara skyldig att tillhandahålla reseinformation i vissa avseenden. Information ska bl.a. tillhandahållas om de trafik-tjänster som en transportör erbjuder, om störningar i trafiken och om tillgängligheten till fordon, stationer och hållplatser. Informationen ska tillhandahållas i den form som är mest lämplig för att resenärerna ska kunna ta del av informationen, och det ska då läggas särskild vikt vid behoven hos personer med funktionsnedsättning.

C: Detta är Trafikverkets ansvarsområde och kan fungera mycket bättre än idag men kanske inte nödvändigt med en "stationsförvaltare" på varje station för att förverkliga detta.

L: Informationen till resenärer måste vara tydlig och pålitlig, även vid störningar. Så långt är vi överens. Däremot är vi mycket tveksamma till detaljerade statliga regelverk om hur ansvaret för detta ska organiseras personalmässigt.

KD: Detta är en fråga för berörda parter, men vi ser gärna att det blir verklighet.

SD: En översyn behövs och ansvaret utredas.

Sveriges Konsumenter är en partipolitiskt obunden ideell organisation med 21 medlemsorganisationer. Vi arbetar för ett samhälle där beslutsfattare, företag och myndigheter har konsumentens bästa för ögonen. Våra mål är ett samhälle med trygga, starka, medvetna och välrepresenterade konsumenter med ökade förutsättningar att använda sin konsumentmakt.

Postadress: Box 38001, 100 64 Stockholm

Besöksadress: Hornsgatan 172

Telefon 08-674 43 00

Telefax 08-674 43 29

info@sverigeskonsumenter.se

www.sverigeskonsumenter.se